

Juridische aspecten innamepunten statiegeld op blik

Bestemd voor: Leden NVRD

Datum: 24 februari 2022

Inleiding

De Stichting Afvalfonds Verpakkingen, hierna 'het Afvalfonds', is bezig met het opzetten van een inzamelsysteem voor statiegeld op blikjes. De aanleiding hiervoor is het Besluit maatregelen metalen verpakkingen, hierna 'het Besluit'.¹ Het Besluit voorziet in de invoering van statiegeld op blikjes met ingang van 1 januari 2023.

De inzamelpunten voor blikjes zullen zowel op privaat als publiek terrein gerealiseerd worden. De NVRD wil graag weten met welke privaat- en publiekrechtelijke aspecten rekening gehouden moet worden als de punten op publiek terrein gerealiseerd worden. Concreet heeft de NVRD ons de volgende adviesvragen ter beantwoording voorgelegd:

1. Mogen inzamelpunten voor blikjes zomaar worden geplaatst op grond waarvan de gemeente eigenaar is?
2. Moet voor het plaatsen van inzamelpunten voor blikjes in de openbare ruimte op grond van de Wet milieubeheer, in samenhang gelezen met de afvalstoffenverordening, een aanwijzingsbesluit genomen worden?
3. Moet voor het realiseren van het inzamelpunt voor blikjes een omgevingsvergunning op grond van de Wabo worden verkregen?

Wij beantwoorden de gestelde vragen onder B, C en D van dit advies. Onder A zetten wij eerst de uitgangspunten op een rij die aan dit advies ten grondslag liggen.

¹ Besluit van 30 april 2021, houdende wijziging van het Besluit beheer verpakkingen 2014 in verband met het opnemen van een doelstelling voor gescheiden inzameling van metalen drankverpakkingen en het invoeren van statiegeld op metalen drankverpakkingen, Stb. 2021, 228

A. Uitgangspunten

A.1 Afvalfonds

Uitgangspunt in het Besluit is de verantwoordelijkheid van de producenten. Dat wil (onder andere) zeggen dat de verplichtingen op grond van het Besluit om blikjes in te zamelen, te recyclen en daar statiegeld op te heffen op de producenten rust.² Die verplichting rust dus niet op het Afvalfonds.

Hetzelfde geldt voor de kosten van de inzameling. Die zijn voor rekening van de producenten en niet van het Afvalfonds.³ De producenten hebben daarvoor het Afvalfonds opgezet. De producenten betalen aan het Afvalfonds een heffing over (onder andere) de blikjes die zij op de markt brengen en het Afvalfonds betaalt daaruit de kosten van inzameling, recycling en statiegeld aan de inzamelaars.

Uit het voorgaande volgt dus dat het feit dat het Afvalfonds bezig is het systeem voor statiegeld op blikjes op te zetten, niet betekent dat het Afvalfonds de inzamelpunten daadwerkelijk gaat realiseren en beheren. Wij gaan er van uit dat dit uitbesteed gaat worden aan private inzamelaars (niet zijnde gemeenten). Mochten gemeenten dat zelf gaan doen, dan geldt het gestelde onder B van dit advies niet.

A.2 Inzamelpunten

Uit de informatie die ons bekend is over de inzamelpunten maken wij op dat sprake kan zijn van vaste en van flexibele inzamelpunten. Daaruit maken wij voorts op dat de vaste punten deels in de ondergrond verankerd worden.

B. Privaatrechtelijke aspecten

Gesteld dat de inzamelaar eigenaar van het inzamelpunt is, dan is voor de plaatsing van het inzamelpunt op openbaar terrein/gemeentegrond toestemming van de gemeente nodig. Dat geldt zowel voor vaste als voor flexibele inzamelpunten. De gemeente is als eigenaar van het openbaar terrein/de gemeentegrond niet verplicht om toestemming te verlenen, maar als zij in een aanwijzingsbesluit een bepaalde locatie op openbaar terrein/gemeentegrond aanwijst voor een inzamelpunt (zie onder C), dan kan zij vervolgens als eigenaar geen toestemming meer weigeren. Zonder toestemming van de gemeente maakt de plaatsing van het inzamelpunt inbreuk op het eigendomsrecht van de gemeente (artikel 5:1 BW). Dat is onrechtmatig (artikel 6:162 BW). Dat maakt dat de gemeente verwijdering van het inzamelpunt kan verlangen en/of vergoeding van schade.

B.1 Inzamelpunten zijn (deels) onroerend

Gaat het om een (deels) onroerend inzamelpunt, dan heeft de gemeente belang bij verwijdering van het punt om aansprakelijkheid te voorkomen. Wij lichten dat toe.

Uit artikel 5:20 BW volgt dat de eigenaar van de grond (in dit geval de gemeente), eigenaar is van “werken die duurzaam met de grond zijn verenigd”. Of het inzamelpunt duurzaam met de grond verenigd is, kan alleen vastgesteld worden aan de hand van de feitelijke situatie. Die situatie is op dit moment nog niet bekend en dus kan op dit moment nog niet vastgesteld worden of het inzamelpunt duurzaam met de grond verenigd wordt. Dat neemt niet weg dat de kans aanwezig is dat dat zo is, zeker als het inzamelpunt deels de (onder)grond in gaat en met kabels en leidingen verbonden is die in de grond liggen.

² Artikel 5 en 13 van het Besluit

³ Artikel 5 van het Besluit.

Uit artikel 5:20 BW volgt dat als het inzamelpunt duurzaam met de grond verenigd wordt, het eigendom van de gemeente wordt. Uit artikel 6:174 BW volgt dan dat de gemeente aansprakelijk is als het inzamelpunt “niet voldoet aan de eisen die men daaraan in de gegeven omstandigheden mag stellen en daardoor gevaar voor personen of zaken oplevert”.

De gemeente kan aansprakelijkheid voorkomen door verwijdering van het inzamelpunt te verlangen of door afspraken over de plaatsing te maken. Dat kan op twee manieren: door de vestiging van een opstalrecht of door de verhuur van de grond.

Opstalrecht

Uit artikel 5:101 BW volgt dat het opstalrecht het recht is om (onder andere) op en in andermans grond “werken” in eigendom te hebben. Het opstalrecht doorbreekt aldus de regel dat de eigenaar van de grond, eigenaar wordt van werken die duurzaam met de grond verenigd worden (artikel 5:20 BW). De gemeente die een opstalrecht verleent, is en blijft eigenaar van de grond, maar de inzamelaar wordt eigenaar van het werk, het inzamelpunt. De inzamelaar krijgt als eigenaar alle rechten, maar ook alle plichten. De inzamelaar is dan dus ook aansprakelijk op de voet van artikel 6:174 BW als dat werk niet voldoet aan de eisen die men daar in de gegeven omstandigheden aan mag stellen.

Daarmee is het voordeel van een opstalrecht voor de gemeente gegeven. Het nadeel is dat het opstalrecht een beperkt recht is. Uit artikel 3:98 BW volgt dat een beperkt recht door middel van een notariële akte gevestigd moet worden. Daarin moeten de voorwaarden vastgelegd worden waaronder het opstalrecht gevestigd wordt. Denk aan de duur, de eventuele vergoeding en de vraag wat er met het inzamelpunt moet gebeuren aan het einde van het opstalrecht. Dat brengt kosten met zich mee. Bovendien kan een opstalrecht daardoor minder makkelijk aangepast worden. Ook daarvoor is namelijk een notariële akte vereist.

Huur

De verhuur van de grond wordt niet in een notariële akte geregeld, maar in een huurovereenkomst. Daarmee is het voordeel van verhuur gegeven ten opzichte van een opstalrecht gegeven.

Uit artikel 7:201 BW volgt dat verhuur de ingebruikgeving van (in dit geval) de grond is tegen betaling. Verhuur doorbreekt niet de regel dat de eigenaar van de grond, eigenaar wordt van de werken die met die grond verenigd zijn (artikel 5:20 BW). Dat is het nadeel van verhuur ten opzichte van een opstalrecht. Dat nadeel kan (deels) ondervangen worden door in de huurovereenkomst goed vast te leggen dat de gemeente slechts grond verhuurt⁴ en geen aansprakelijkheid aanvaardt voor het inzamelpunt. Dus, door vast te leggen dat de inzamelaar de gemeente moet vrijwaren voor aanspraken van derden. Doet de inzamelaar dat niet, dan kan een derde de gemeente als eigenaar van de opstal (mogelijk) toch aanspreken als het inzamelpunt gebrekkig is en daardoor schade veroorzaakt.

⁴ Overigens volgt uit artikel 7:216 BW dat de inzamelaar als huurder het recht heeft het inzamelpunt voor het einde van de verhuur te verwijderen. Het feit dat de gemeente mogelijk eigenaar van het inzamelpunt wordt via artikel 5:20 BW doet daar niet aan af.

B.2 Inzamelpunten zijn roerend

Gaat het om een flexibel inzamelpunt of een vast inzamelpunt dat niet duurzaam met de (onder)grond verenigd is, dan is een opstalrecht niet aan de orde. De regel dat de gemeente als eigenaar van de grond, eigenaar wordt van de werken die duurzaam met de grond verenigd worden (artikel 5:20 BW), geldt dan niet. Dat betekent dat ook de regel dat de gemeente aansprakelijk wordt voor die werken (artikel 6:174 BW) niet geldt. De inzamelaar is eigenaar van en aansprakelijk voor het inzamelpunt. De gemeente kan grond aan de inzamelaar verhuren om het inzamelpunt op te plaatsen.

B.3 Conclusie en aandachtspunten

De inzamelaar mag zonder toestemming van de gemeente geen inzamelpunt op openbaar terrein/gemeentegrond realiseren. Doet hij dat toch, dan kan de gemeente verwijdering verlangen. Ook kan de gemeente alsnog toestemming verlenen. De gemeente is daar als eigenaar niet toe verplicht, maar als zij in een aanwijzingsbesluit een bepaalde locatie op openbaar terrein aanwijst voor een inzamelpunt (zie onder C), dan kan zij als eigenaar geen toestemming meer weigeren. Wij adviseren de gemeente om dan naast het besluit duidelijke afspraken over het gebruik van de locatie te maken, met name over de duur, over de aansprakelijkheid richting derden en over hoe de grond aan het einde van het gebruik aan de gemeente terug gegeven moet worden.

Is het inzamelpunt (deels) onroerend dan kunnen afspraken over het gebruik van de grond van de gemeente gemaakt worden in de vorm van een opstalrecht of een huurovereenkomst. Zijn de risico's van het inzamelpunt beperkt en is de inzamelaar een betrouwbare partij dan heeft een huurovereenkomst de voorkeur boven een opstalrecht, omdat een opstalrecht via de notaris gevestigd moet worden en daardoor minder flexibel is.

Is het inzamelpunt roerend dan kunnen de afspraken over het gebruik van de grond alleen in de vorm van een huurovereenkomst gemaakt worden.

Strikt genomen zouden de afspraken over het gebruik van de grond van de gemeente nog in de vorm van een bruikleenovereenkomst gemaakt kunnen worden. Bruikleen is gebruik om niet (zonder tegenprestatie, artikel 7A:1777 BW). Wij adviseren de gemeente daar geen gebruik van te maken, omdat dit in strijd kan zijn met het staatssteunrecht en/of de Wet markt en overheid. Op grond van deze regelgeving is het de gemeente, kort gezegd, niet toegestaan gemeentegrond onder niet marktconforme voorwaarden/ onder de kostprijs in gebruik te geven.

De (enkele) ingebruikgeving van grond (door middel van een opstalrecht of verhuur) is overigens niet aanbestedingsplichtig. Wel is de gemeente bij die ingebruikgeving gebonden aan het Didam-arrest.⁵ Op grond daarvan moet de gemeente bij ingebruikgeving een verdelingsprocedure hanteren. Daar moet zij bekendheid aan geven. Dat is alleen anders als er slechts één gegadigde is. Wij kunnen ons voorstellen dat die situatie aan de orde is bij de ingebruikgeving van grond voor de plaatsing van een inzamelpunt als de inzamelaar met het oog op de diensten aan het Afvalfonds geselecteerd is via een aanbestedingsprocedure. De gemeente hoeft dan geen verdelingsprocedure te hanteren, maar zij moet de ingebruikgeving wel bekend maken en zij moet daarbij motiveren waarom zij daarvoor geen verdelingsprocedure hoeft te hanteren.

⁵ Hoge Raad 26 november 2021, ECLI:HR:2021:1778

C. Aanwijzingsbesluit

De NVRD wil verder weten of voor het plaatsen van inzamelpunten in de openbare ruimte op grond van de Wet milieubeheer, in samenhang gelezen met de afvalstoffenverordening, een aanwijzingsbesluit genomen moet worden.

C.1 Algemeen

Op elk gemeentebestuur rust op grond van artikel 10.21 lid 1 Wet milieubeheer, verder te noemen 'de Wm', een zorgplicht dat minstens één keer per week huishoudelijke afvalstoffen worden ingezameld. De gemeenteraad is in dit kader verplicht om een afvalstoffenverordening vast te stellen (artikel 10.23 Wm).⁶ De afvalstoffenverordening moet regels bevatten over het overdragen of ter inzameling aanbieden van huishoudelijk afvalstoffen aan de inzameldienst (artikel 10.24 Wm).

De gemeenteraad kan er ook voor kiezen om, in afwijking van artikel 10.21 Wm, niet het huishoudelijk afval te laten ophalen, maar om een plaats ter beschikking te stellen waar het huishoudelijk afval kan worden achtergelaten (artikel 10.27 Wm).

C.2 Producentenverantwoordelijkheid en inzamelbevoegdheid

De gemeente wijst op grond van de afvalstoffenverordening een inzameldienst aan die belast is met de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, waaronder ook blikjes (kunnen) vallen.⁷ Het is in principe voor anderen dan de aangewezen inzameldienst verboden om huishoudelijk afval in te zamelen.⁸ Hierdoor is in beginsel de aangewezen inzameldienst de enige die de blikjes mag inzamelen.

Voor het Afvalfonds geldt een uitzondering op dit verbod. Het Afvalfonds is een samenwerkingsverband van verpakkingsproducenten. Deze producenten hebben op grond van artikel 9.5.2 lid 1 Wm jo. artikel 5 lid 1 van het Besluit beheer verpakkingen 2014 een verplichting tot inname van de verpakkingen die zij in Nederland in de handel hebben gebracht. Dit wordt ook wel de producentenverantwoordelijkheid genoemd. De producenten mogen voor hun producentenverantwoordelijkheid samenwerken door middel van het Afvalfonds (artikel 9.5.2 lid 3 sub b Wm jo. artikel 9 lid 1 Besluit beheer verpakkingen 2014). In artikel 4 lid 1 onder c van de model afvalstoffenverordening wordt het Afvalfonds als inzamelaar uitgezonderd van het verbod op inzameling van huishoudelijke afvalstoffen.⁹ Het Afvalfonds mag dus zonder aanwijzing van de gemeente huishoudelijk afval in de vorm van blikjes inzamelen.

⁶ De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft een model-afvalstoffenverordening opgesteld die gemeenten veelal als uitgangspunt (kunnen) nemen voor hun eigen afvalstoffenverordening. In dit advies zal daarom worden uitgegaan van de bepalingen in deze model afvalstoffenverordening.

⁷ Zie artikel 1.1, eerste lid, van de Wm, onder 'huishoudelijke afvalstoffen'. Zie verder AbRS 20 februari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:543; AbRS 30 januari 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BC3049. Wij gaan er in dit advies vanuit dat het gaat om de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen waarvoor de gemeente (in beginsel) een zorgplicht heeft. Daarmee is niet gezegd dat blikjes niet als bedrijfsafval kunnen kwalificeren. Dan geldt uiteraard een ander juridisch regime.

⁸ Zie artikel 4 van de model-afvalstoffenverordening.

⁹ Een andere bewoording die vaak in afvalstoffenverordeningen voorkomt is: "Het verbod geldt niet voor personen of instanties die in het kader van producentenverantwoordelijkheid bij algemene maatregel van bestuur of ministeriële regeling een inzamelplicht hebben gekregen voor categorieën van huishoudelijke afvalstoffen."

C.3 Aanwijzingsbesluit nodig?

Dan de vraag of voor het plaatsen van de inzamelpunten voor blikjes een aanwijzingsbesluit nodig is. Wij stellen voorop dat ons daarover voor deze specifieke situatie geen rechtspraak bekend is.

Wel is ons bekend dat de bestuursrechter van oordeel is dat als (bijvoorbeeld) de ondergrondse container wordt aangewezen voor de inzameling van bepaalde huishoudelijke afvalstoffen, het gemeentebestuur (vaak het college) bij (aanwijzings)besluit moet vastleggen op welke locatie(s) de containers komen te staan. Wij wijzen ter illustratie op de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 31 maart 2021:

“3. [appellant] betoogt dat de plaatsing van de orac in strijd is met de Afvalstoffenverordening van de gemeente Waddinxveen (hierna: de Afvalstoffenverordening), omdat de locatie van de orac niet bij besluit van het college is aangewezen. [appellant] voert aan dat wanneer het college op grond van artikel 9, tweede lid, van de Afvalstoffenverordening een orac kiest als het soort inzamelvoorziening voor huishoudelijke afvalstoffen, het college ook is gehouden om de concrete locaties waar deze worden geplaatst aan te wijzen in een besluit. Omdat met dat concrete besluit wordt bepaald waar men huishoudelijke afvalstoffen mag en moet aanbieden - en daarmee is dus sprake van een rechtsgevolg - is sprake van een besluit in de zin van artikel 1:3, eerste lid, van de Awb. Daarbij verwijst [appellant] naar uitspraken van de Afdeling van 7 oktober 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BJ9485, en van 23 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:791.

(...)

3.1. Het college stelt zich op het standpunt dat het handhavingsverzoek moet worden afgewezen, omdat geen sprake is van een overtreding als bedoeld in artikel 5:1, eerste lid, van de Awb. Artikel 9, tweede lid, van de Afvalstoffenverordening roept volgens het college geen verplichting in het leven om een aanwijzingsbesluit voor de locatie van deze orac te nemen wanneer wordt gekozen voor de orac als inzamelvoorziening.

(...)

Ingevolge artikel 9, tweede lid, kan het college aanwijzen via welk al dan niet van gemeentewege verstrekt inzamelmiddel of via welke inzamelvoorziening de inzameling van een bepaalde categorie huishoudelijke afvalstoffen ten behoeve van de gebruiker van een perceel plaatsvindt.

*3.3. **De Afdeling is van oordeel dat uit artikel 9, tweede lid, van de Afvalstoffenverordening volgt dat wanneer het college voor een orac als inzamelvoorziening kiest, het ook is gehouden de locatie van deze inzamelvoorziening aan te wijzen in een besluit.** Hetzelfde oordeel volgt uit de door [appellant] aangehaalde uitspraken van de Afdeling van 7 oktober 2009 en 23 maart 2016.*

(...)

Gelet op het voorgaande moet worden geoordeeld dat is gehandeld in strijd met artikel 9, tweede lid, van de Afvalstoffenverordening. Derhalve had het college het handhavingsverzoek van [appellant] niet mogen afwijzen op de grond dat het niet bevoegd was tot handhavend optreden. Dit betekent dat het besluit van 8 oktober 2019 in strijd met artikel 7:12, eerste lid, van de Awb niet deugdelijk is gemotiveerd.”¹⁰ [onderstrepingen onzerzijds, MT/MC]

Wij zien niet in waarom het voorgaande anders zou zijn voor de locaties van de inzamelpunten voor blikjes. Dat het niet om door (of namens) de gemeente geplaatste inzamelpunten gaat, maakt naar ons oordeel niet dat een aanwijzingsbesluit van het gemeentebestuur (veelal het college) niet (meer) nodig is.

¹⁰ AbRS 31 maart 2021, ECLI:NL:RVS:2021:686. Zie ook: AbRS (vz.) 2 augustus 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2061.

In voorgaande uitspraak lag een door gemeenten veelgebruikte bepaling in de afvalstoffenverordening voor, namelijk:

“Het college kan aanwijzen via welk al dan niet van gemeentewege verstrekt inzamelmiddel of via welke inzamelvoorziening de inzameling van een bepaalde categorie huishoudelijke afvalstoffen ten behoeve van de gebruiker van een perceel plaatsvindt.”

De plicht tot het nemen van een aanwijzingsbesluit is op bovenstaande bepaling gestoeld. In die bepaling staat expliciet dat het kan gaan om een ‘al dan niet van gemeentewege verstrekt inzamelmiddel of inzamelvoorziening’. Ons is bekend dat gemeenteraden deze bepaling nog steeds in hun afvalstoffenverordening opnemen.

In de model-afvalstoffenverordening 2021 is deze bepaling niet vastgelegd. Wel staat in artikel 10 dat het college regels stelt over het gebruik van inzamelmiddelen en/of inzamelvoorzieningen. In de model afvalstoffenverordening wordt in zoverre geen onderscheid gemaakt tussen door (of wegens) de gemeente geplaatste inzamelpunten enerzijds en door anderen geplaatste inzamelpunten anderzijds. Vergelijk ook de definitie van ‘inzamelvoorziening’ in artikel 1 van de model-afvalstoffenverordening waaruit volgt dat het niet alleen hoeft te gaan om door de gemeente geplaatste punten. Het gaat om een “voor de inzameling van afvalstoffen bestemd hulp- of bewaarmiddel, ten behoeve van een huishouden.”

C.4 Conclusie

De aanwijzingsplicht per besluit, afkomstig van het gemeentebestuur (veelal het college) voor inzamelvoorzieningen is onzes inziens niet beperkt tot inzamelvoorzieningen die van de gemeente zijn en lijkt dus ook tot inzamelvoorzieningen van het Afvalfonds te strekken.

D. Omgevingsvergunning

De NVRD vraagt zich ten slotte af of voor het realiseren van het inzamelpunt voor blikjes een omgevingsvergunning moet worden verkregen.

D.1 Algemeen

In artikel 2 van Bijlage II van het Bor zijn verschillende activiteiten opgenomen waarvoor **geen** omgevingsvergunning is vereist voor: ¹¹

- de activiteit bouwen (artikel 2.1 lid 1, aanhef en onder a, van de Wabo); **én**
- de activiteit gebruik van gronden of bouwwerken in strijd met het planologisch regime (artikel 2.1 lid 1, aanhef en onder c, van de Wabo).

Kortom: indien één van de categorieën uit artikel 2 van Bijlage II van het Bor van toepassing is, wordt niet getoetst aan het ter plaatse geldende planologische regime en kan het planologische regime dus niet in de weg staan aan de activiteit.

D.2 Omgevingsvergunning voor container voor het inzamelen van huishoudelijk afval (waaronder blik)

In het voorliggende geval wijzen wij specifiek op de categorie in artikel 2, onder 18, onder e, van Bijlage II van het Bor:

¹¹ Dit is geregeld in artikel 2.3 van het Bor.

“18. een bouwwerk ten behoeve van een infrastructurele of openbare voorziening, voor zover het betreft:

(...)

e. een container voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:

1°. niet hoger dan 2 m, en

2°. indien bovengronds geplaatst: de oppervlakte niet meer dan 4 m²”.

In artikel 1.1 lid 1 van de Wm is het begrip ‘huishoudelijke afvalstoffen’ als volgt gedefinieerd:

“afvalstoffen afkomstig uit particuliere huishoudens, behoudens voor zover het ingezamelde bestanddelen van die afvalstoffen betreft, die zijn aangewezen als gevaarlijke afvalstoffen”.

Blikjes die afkomstig zijn uit particuliere huishoudens vallen onder deze kwalificatie (tenzij gevaarlijke afvalstoffen aan de orde zijn).

Een afvalinzamelingscontainer bestemd voor blikjes die voldoet aan de volgende cumulatieve eisen mag zowel vergunningsvrij worden gebouwd (ex artikel 2.1, lid 1, onder a, van de Wabo) alsook vergunningsvrij in afwijking van het bestemmingsplan worden geplaatst c.q. gebruikt (ex artikel 2.1, lid 1, onder c, van de Wabo):¹²

- A. het afval moet afkomstig zijn van particuliere huishoudens (ex artikel 1.1 lid 1 van de Wm);
- B. de container mag niet hoger zijn dan 2 meter; en
- C. indien bovengronds geplaatst mag de oppervlakte van de container niet meer bedragen dan 4 m².

Bij het niet voldoen aan (een of meerdere) van deze voorwaarden geldt de vrijstelling van de vergunningplicht dus niet.

De eis dat het afval (in dit geval: blikjes) afkomstig moet zijn van particuliere huishoudens is strikt. Wanneer de afvalinzamelingscontainer ook wordt gebruikt voor bijvoorbeeld afval afkomstig van in de buurt gevestigde bedrijvigheid, kan de afvalinzamelingscontainer niet (meer) worden aangemerkt als een container voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen als bedoeld in artikel 2, onder 18, onder e, van Bijlage II van het Bor. Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 17 juli 2013 (ECLI:NL:RVS:2013:3137):

“4.2. Niet in geschil is dat de afvalcontainer niet alleen wordt gebruikt voor afval afkomstig uit particuliere huishoudens, maar ook voor afval afkomstig van de in de buurt gevestigde horeca-ondernemers. De afvalcontainer kan daarom niet worden aangemerkt als een container voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen als bedoeld in artikel 2, aanhef en achttiende lid, onder e, van bijlage II van het Bor, gelezen in samenhang met artikel 1.1, eerste lid van de Wet milieubeheer. Dat, naar het college betoogt, de Wet milieubeheer een ander doel dient dan de Wabo en artikel 1.1, eerste lid van de Wet milieubeheer leidt tot een onbedoelde uitleg van artikel 2, aanhef en achttiende lid, onder e, van bijlage II van het Bor, leidt niet tot een ander oordeel, omdat voor de vraag wat onder huishoudelijke afvalstoffen moet worden verstaan in dat artikel wordt verwezen naar artikel 1.1, eerste lid van de Wet milieubeheer. De rechtbank heeft dan ook terecht overwogen dat voor de afvalcontainer een omgevingsvergunning is vereist.”.¹³

¹² Dit is bijvoorbeeld ook bevestigd in AbRS 29 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1771, r.o. 8-8.3. Zie hierover verder ook de annotatie van J.W. van Zundert in Gst. 2020/118, onder punt 3.

¹³ AbRS 17 juli 2013, ECLI:NL:RVS:2013:3137.

Gevolg daarvan is dat de vergunningplicht op grond van artikel 2.1, lid 1, onder a, van de Wabo (bouwen) én artikel 2.1, lid 1, onder c, van de Wabo (planologisch strijdig gebruik) wel geldt.

D.3 Conclusie

Conclusie is dus dat het Afvalfonds c.q. de private inzamelaars waaraan het Afvalfonds de realisatie en het beheer van de inzamelpunten voor statiegeld uitbesteedt met een beroep op artikel 2, onder 18, onder e, van Bijlage II van het Bor vergunningsvrije afvalinzamelingcontainers kunnen bouwen c.q. plaatsen en in gebruik nemen, mits voldaan wordt aan de in die bepaling opgenomen eisen.